Соціялістичний Провідник.

Домініяльний Екзекутивний Комітет Соціялістичної Партиї Канади.

Адрес секретаря: D. G. McKenzie, Box 1688, Vancouver, B C

Центральний Заряд Федерації У. С. Д.

Головний секретар Федерації т. М. С. Фербей, Hillcrest Alta. Фінансовий секретар т. Йосиф Сидюк 443 Kinistino ave. Edmonton Alta. Касиєр т. Іван Гумен, Edmonton. Відповідні члени Центрального Заряду: т. В. Скорейко Box. 79, Coleman Alta. т. П. Д. Ткачук Canmore Alta. т. Г. Топольницкий Edmonton, т. С. Фодчук Edmonton.

Відділ Ф. У. С. Д. в Едмонтоні Адрес секр. фін. А. Цулар, Box 902, Edmonton, Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Ванкувер. Адрес фін. секр. Г. Богонос Box 482 Vancouver, B C

Відділ Ф. У. С. Д. в Гілкрест. Адрес секр. фін. М. С. Фербей, Hillcrest Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Нанаймо. Адрес секр. фін. М Фербей Box 850, Nanaimo, B. C.

Відділ Ф. У. С. Д. в Лілл Адрес секр. фін. П. Пантелюк, Box 44, Lille, Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Ланук адрес: П. Тересьо Lanuke, Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Летбрідж Адрес секр. Вихористек Box 552. Lethdridge Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Колман Адрес Box 79, Coleman Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Кардіф Адрес секр. фін. Є. Грицків Cardiff, Alta.

Від. Ф. У.С. Д. в Кенмор Адр. Box 274. Canmore. Alta П. Д. Ткачук. Секр.

ОДИНОКА РУСКА ТОРГОВЛЯ МІШАНИХ ТОВАРІВ М. КУЩИНСЬКОГО 532 Kinistino Ave. EDMONTON ДОБРІ ТОВАРИ СКОРА ОБСЛУГА І НАЙНИЗШІ ЦІНИ. ЯК НЕ ВІРИТЕ ТО ПРИЙДІТЬ І ПЕРЕКОНАЙТЕСЬ

SHORT, CROSS BIGGAR & COWAN, Вп. П. П. Шорт, К. С.; Гоп. С. В. Крос; О М. Біггар; Гектор Кован адвокати, соліцітори і нотарі поручають свою Канцелярію в будинку Merchant Bank. Виробляють грошеві позички.

ЧИТАЙТЕ СОЦИЯЛІСТИЧНІ ЧАСОПИСИ

ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ орган української соціял-демократиї В Галичині

Виходить що тижня. Передплата 2 дол. на рік Адреса: Земля і Воля ул. Собієского ч. 3 Lemberg, Austria

WESTERN CLARION

Виходить що тижня. Предплата $1 річно. Адрес: Western Clarion 165 Hastings St. Vancouver B. C.

Logans Employment Agency Ltd. 648 Firsth Str. Edmonton

Ми можемо Вам дати ліпше заняте чим іньше бюро в місті.

ПОЖИЧКА ГРОШИЙ На фарми і мійскі реальности

BOYLE PARLEE CO АДВОКАТИ НОТАРІ Garlepy Block EDMONTON · ALTA Phone 1135

The Edmonton House Furnishing Co., 442 Jasper ave. East. Ми маємо штор з убранем, черевиками, Ріжного рода меблі в нас можна дістати за найтаньшу ціну, за що ми вам ручимо. Також меблі можна дістати на кредит. Говоримо по руски. Ріжного рода jewellrs.

ДРУКАРНЯ „НОВОЇ ГРОМАДИ"

Приймає всякі роботи в обсягу друкарства в українській, польській, англ. і німецкій мові. Посідаючи три друкарскі машини [illegible] електричними моторами є наша друкарня в можности [illegible] ручені єї роботи точно, скоро і по умірковиних цінах.

Адрес: NOWA HROMADA 443 KINISTINO AVE EDMONTON, ALTA PHONE 4613

РЕДАКЦІЯ ЗА ОГОЛОШЕНЯ НЕ ВІДПОВІДАЄ

ПОЗІР! ПОЗІР!

Поручаю ласкавій увазі шановної публики свою знамениту торговлю мішаних товарів. У мене можна дістати смачні і тані обіди. Для проїзджих вигідний і спокійний нічліг! Хто хоче купити або продати корисно землю або лоти, служу добром радою даю совістні інформациї Не забудьте при нагоді скористати!

W. FERBY 1134 KINISTNO EDMONTON ALBERTA

ШИРІТЬ НОВУ ГРОМАДУ! ПЕРЕДАВАЙТЕ ЄЇ З РУК ДО РУК ВІД ХАТИ ДО ХАТИ! ТОВАРИШІ ВІД ВАС ЗАЛЕЖИТЬ, ЩОБИ ОНА НА ДРУГИЙ РІК СТАЛА ДНЕВНИКОМ!

ALBERTA REAL ESTATE CO. EDMONTON ALBERTA

Чи Ви чули про Едмонтон? думаємо, що чули тай про гроші, як люди заробляють на лотах. Се не жарт а правда от Вам один виїмок правдивий. Лота була куплена послідної осени за $ 6,000, а тепер продана за $ 15.000, то файний заробок правда? А що Ви робите, тоді Ви чекати ледь. Чи возьмете ся і Ви, щоби гроші робили гроші? А се дуже легко можна кождому зробити, [illegible] купить лоту в Едмонтоні. Едмонтон буде одним, з найбільших міст в Канаді, се вже певне, бо залізні колеї сами потрафять збудувати великий Едмонтон, а вуже, а тартаки а Пекінг Гавзи і другі фабрики, отож видите що будучність запевнена Едмонтонови. Ми маємо ще кілька лотів дуже таних бо лиш $ 150 за оден, всего $ 50 готівкою а решта по $ 25 що три місяці. 8% процент на рік то скоріт нім підуть в гору. Сі лоти 33X147·5 пів милі від міста і G. T. P. R. [illegible] і шапів так звані Roselyn.

Отож хто хоче купити лоти або хату де небудь в Едмонтоні або фарму то зверніть ся до нас а ми з охотов послужимо, так само ті що мають на продаж просимо подати опис і ціну з виплатом докладно. Пишіть і гроші посилайте на адресу.

ALBERTA REAL ESTATE CO. 536. KINISTINO AVE. EDMONTON ALTA

Jackson Bros.

Досьвідчені годинникарі і ювілери.

Мають на складі найліпші годинники, золоті перстені, хрести і хрестики.

Виробляють позволеня на женитьбу!

303, Jasper Ave, Edmonton, Alta.

Як хочете доброго вина, вина або горівки, то звертайтесь до Capital Wine & Spirit Co. Lim. 127. Jasper ave. Phone 1250 Edmonton W.O.Viggar, manager

Роботи!

Як хочете доброї роботи і доброї плати, то звертайтесь до Capital Employment Office 204 Перша улиця Едмонтон.

Карло Кавцкий.

Від Ремесла до Капіталізму.

(Продовжене.)

3. КАПІТАЛІСТИЧНИЙ СПОСІБ ПРОДУКЦІЇ.

В протягу Середних Віків ремесло розвивало ся в Европі щораз більше і в суспільности зростав поділ праці, приміром ткацтво розділилось на ткальні вовни, ткальні полотна і ткальні фланелї. Зручність зростала, а знаряди продукції щораз уліпшались. Рівночасно розвивалась торговля, передовсім в насьлідок уліпшеня средств комунікації а по части поступу в будові кораблів.

Перед чотириста роками стояло ремесло на висоті свого розвою. Була се хвиля нових відкрить, котрі сильно вплинули на торговлю. Відкрито морску дорогу до Індиї, тої казочної країни повної безмірних богацтв, відкрито Америку з єї невичерпаємими покладами золота і срібла. Европу залила фаля богацтва, котре нагромадили европейскі авантурники в ново відкритих країнах через торговлю, ошуку і рабунок. Львина часть того богацтва припала в участу купцям, котрі мали спромогу будувати і виспляти кораблї з сильними залогами, котрих члени були не меньше відважні як безсовістні.

В тім самім часї розвинула ся модерна держава бюрократиї і мілїтаризму, якої первною формою була абсолютна монархія. Ся держава поширала нові вимоги зростаючої капіталістичної класи, в міру як сама потребувала єї помочи. Модерна держава, держава розвиненої продукції товарів, не черпала вже своєї сили з особистих услуг ало з грошевих доходів. Задлятого монархи мали повну рацию попирати і спомагати тих, котрі стягали до краю гроші, то є купців, капіталістів. За ту опіку капіталісти позичали монархам і державам гроші, робили їх своїми довжниками, що були від них зависимі, і в той спосіб змушували держави служити капіталістичним інтересам, давати їм оружну охорону і будувати тортовельні шляхи, здобувати і утримувати заморські кольонії, вести війни з суперничими торговельними державами і т. п.

Наші елементарні підручники економії вмовляють в нас, що капітали нагромаджали ся через ощадність. Але ми вже бачили які то ті жерела капіталу. Повстане великих богацтв капіталістичних націй можна віднести до початків їх кольоніяльної політики, то є до часів, коли почали рабункову господарку в чужих країнах. Єго можна віднести до часів морского розбишацтва, пачкарства, торговлї невільниками, і торговельних воен. Аж до нинішних часів дає нам історія тих націй достаточне число примірів, в який то спосіб здобуває ся капітали через „ощадність" і яким сильним средством в скріпленю того „ощаджування" є поміч нинішної держави.

Але нові відкритя і торговельні дорога принесли великі богацтва не тільно для одних купців. Вони також нагло розширили ринки збуту для витворів індустриї тих европейских націй, що вели заморску торговлю, передовсім для витворів індустриї Англії, котра стала панею на морі. Ремесло не було вже в станї задоволити нагло зростаючих запотребовань на торговельних ринках. Продаване товарів на велику скалю вимагало рівночасно продукції на велику скалю. Великі ринки вимагали продукції, котраби цілковито відповідала їх вимогам, інакше сказавши оказалась потреба такої продукції, яку були в силї сотворити тільно одні купці.

Купці були дуже інтересовані в витвореню великої індустриї, яка би могла відповісти великим запотребованям торговельних ринків; А до того они мали достаточні средства фінансові потрібні до закупна відповідних скількостий вельми потрібного до великої продукції а то сирих матеріялів, знарядів, будинків і робочої сили. Але звідки можна було дістати ту послідну? Невільників, котрих би можна було купувати, не було вже в Европі. А зарібник, котрий мав свої власні средства продукції, або котрий належав до родини, котра їх мала, не хотів продавати своєї робочої сили. Він волів працювати для себе самого чи для своєї родини, так щоби цілий продукт праці зіставав власностию єго чи родини. Він продавав продукт своєї праці а не свою робочу силу. Ту треба зазначити, що належить ся вистерігати вираженя „продавати чиюсь працю (роботу)". Праця є чинностию і яко така не може бути продавною.

Слово праця уживають звичайно не тільно в цїли означеня чинности, але також в цїли означеня висліду сеї чинности, продукту праці, як також до означеня робочої сили, якої вираженем є чинність підчас продукції.

Таке приміняване слова праця, дає змогу тим економістам, котрі хочуть лишити робітників і дрібну буржуазию в несьвідомости власного положеня, вивертати справу до гори ногами і твердити, що то все одно і то само. То є одною з причин задля якої ми мусимо тим пильно дуже пильно двигти ся на пальці.

(Дальше буде.)

ПЕРЕДПЛАТА виносить для Канади і Злучених Держав: На цілий рік 2 долярів. На пів року: 1 доляр. Для Европи: В Австриї: 10 корон. В Росиї: 5 рублів. В Німеччині: 10 марок. ПИШІТЬ НА АДРЕС: Nowa Hromada EDMONTON ALTA. KINISTINO Ave. 443.

НОВА ГРОМАДА
NEW SOCIETY

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЬСКОЇ СОЦИЯЛ-ДЕМОКРАТИЇ В АМЕРИЦІ
ВИХОДИТЬ ЩО ТИЖНЯ В ЕДМОНТОНІ КАНАДА

НОВА ГРОМАДА Центральний орган Федерациї української Социял-демократиї виходить що тижня в Едмонтоні під контролею Центрального Заряду Федерациї.

Редактор Роман Кремар.

Адрес: NOWA HROMADA EDMONTON ALTA KINISTINO AVE. 443 SUBSCRIPTION: $ 2 PER YEAR Phone 4613

РІК I. Ч. 14. 26. МАЯ, 1911 EDMONTON MAY 26. 1911 VOL.I. No. 14.

ЯК ВИЗИСКУЄ СЯ РОБІТНИКІВ?

Щоби побачити якого визиску докопує ся на робітниках кождого дня, вистарчить приглянути ся на „бізнес" який робить трест Standard Oil Co. Статистика виказує, що в сій компанії працює 12.000 робітників, котрі заробляють для компанії на чисто 84 міліонів долярів річно. То значить, що кождий робітник заробляє річно для сеї компанії чистих 7.000 долярів. Ту пораховане тілько чистий дохід вже по потрученю всїх коштів, платні робітників, і великих сум ужитих на підкупства по ріжних законодатних тілах. І. Д. Рокефелер, котрий має пятьдесять один процент шерів сеї компанії, дістав отже з того сам один поверх 42.000,000 долярів чистого доходу в сьвім році. Чи він порпів шахти, помпував нафту, чистив єї або розвозив на продаж? Ні! Він нічого з того не зробив. Він недавно створив в суді під присягою, що за послідних десять літ не був навіть ані разу в своїм бюрі (офісі).

Чи ви робітники настілько дурні, щоби вірити в се, що єму зівсім справедливо належить ся тих 42.000,000 долярів, котрі сотворила ваша праця? Вся робота, яку робив І. Д. Рокефелер в своїм житю було проваджене бізнесових книг. А щоби забезпечити себе перед конкуренцією, він вигідніше зорганізував трест, щоби без клопоту мочи визискувати цілий нарід.

Я не виную ту Рокефелера, але виную той нарід, котрий позволяє, щоби істнував такий систем, який позволяє на такий рабунок. Колиб Рокефелер не був поскручував голов своїм конкурентам, то вони би були єму єго скрутили. Соціялісти не ведуть борби проти поодиноких людий, соціялісти борють ся з системом! При теперішнім системі не лишає ся більше нічо робити, як лиш хапай, що можеш дбай лиш про себе а про решту, най чорт бере! Чи така система людська, згідна з християньским духом любови?

А. Карнегі загарбав при тій системі за триціять літ з праці своїх тисячів робітників поверх 400,000,000 долярів (чотириста міліонів долярів)! А робив се в той спосіб, що платив робітникам лиш одну осьму часть з того, що они своєю працею витворювали, а сім осьмих частий ховав для себе.

Сталевий трест затрудняє 125.000 робітників і дає 125,000,000 долярів дивіденди (доходів.) То значить що кождого робітника обрабовує на 1000 долярів річно. А треба ще більше примірів, що теперішна господарка і система не є нічим иньшим як узаконеним рабунком?

В. Ф. Райс.

НОВЕ НАСИЛЬСТВО.

Новий гвалт поповнено в Злучених Державах в імени ладу і закону. Громадка приватних детективів напали на Мекнамару, чільного секретаря юнії робітників при мостах та будівельнім желїзї, і його брата у Індіянаполіс, Інд., зекували їх в кайдани вивезли в тайні автомобілем поза границі стейту та затаскали до Лос Анжелес, Кал. і замкнули їх там під страшним закидом, що вони злобно висадили у воздух динамітом 10 жовт., в головно редакцию Los Angeles Times, і в сей спосіб спричинили смерть многих людий. Будинок Таймса зруйнований був минувшої осени через експльозию газу, а не динаміту. Газ чути було в нїм на кілька днів перед експльозиєю. Сила вибуху була в гору, підчас коли динаміт бє в долину. Огонь відразу огорнув цілий будинок підчас коли динаміт не палить. Сусідні доми остали не ушкоджені, підчас коли динаміт так сильно потрясає воздух, що шиби трісками навкруги. Нема абсолютно нічого, що звязувало-б Мекнамарів з експльозією в Лос Анджелес. Вони не були тоді в Каліфорниї. Однакож Мекнамара став солию в оці американьским капіталістам. Він збудував сильну робітничу юнію. Його юнія провадила до розпуки желїзний трест. Тепер хочуть його спрятати зі сьвіта, як колись старали ся спрятати Моєра, Гейвуда, і Петібона. Та є і мала ріжниця. Процес Гейвуда був польчником капіталістам. Отже до процесу Мекнамари приготовили ся лучше. Через кілька місяців затягали на него сїтки і Мекнамарі тепер справді тяжко буде з них вимотати ся. Крім Мекнамарів арештовано еще около 30 юнійних робітників. Капіталістичні опирі хочуть післати найлучші юнійні сили на соромну смерть на шибеницї в надії, що в сей спосіб знищуть робітничі організациї. Та чи американьска робітнича кляса на те дозволить?

ЗВІТ З II ЗЇЗДУ Ф. У. С. Д. В ЕДМОНТОНІ

з днів 2 _ 5 мая 1911.

(Продовжене.)

В справі тов. Кордуцьких Заграничная Ліга.

Стверджено з протоколів минувшого Зїзду, що тамтого року Статут товариства не зістав скінчений, як також, що минувший Зїзд дав товариству назву „Українська Заграничная ліга" і що лиш поодинокі Відділи товариства могли називатись ім. Січиньского, Кошка чи інакше. О сім сьвідчить рівнож сей факт, що минувшого Зїзду іменовано Січиньского першим почетним членом товариства.

Минувший Зїзд припоручив був скінчене і остаточно оброблене Статута товариства т. Кремарови, Т. Кремар докінчив статут еще в падолисті минувшого року, але що тоді якраз повстало непорозумінє що до назви товариства а опісля появилась навіть в Робочім Народі статі, будьтоби т. Кремар перехрестив товариство з ім. Січиньского на У. З. Л., уважав т. Кремар за найвідповіднійше зждати з цілою справою аж до слідуючого Зїзду, тим більше, що в протоколї було виразно записана

Р. Кремар.

Галицкі оповіданя.

2. РАБВЩІЦ.

Хата Солтисів стояла далеко від села В. під самим лісом. Старий Солтис, Іван, був панським стрільцем і ще старий пан подарував єму був пів ґрунту, так званий Великий Чертіж під самим лісом.

Старий пан був добрим чоловіком, згадували про него добрим словом всї старі люди в селї. Правда, що вже був острий, то острий. Але любив рехт! Ще довго по тім як цїсар подарував панщину, люди не хотіли слухати цїсарских комісарів і як зайшла між ним яка сварня чи колотнеча, то ішли судити ся до двора. І хоч старий пан судив так як бувало за панщини і не одному пресудив і пятьдесять буків, то засуджений радо приймав ся кара, хоч не мусів. Бо хто витрикав кару і потім пішов до пана подякувати за суд і сказав що вирок був справедливий, той дістегав дуката в золоті разом з упімненем, щоби на другий раз добре справував ся, бо інакше дістане сто буків. І через се був в селї лад і спокій бо і пан і люди любили рехт.

Старий пан був завзятим мисливцем і як божий рік не робив нічо більше, лиш полював. Люди говорили собі навіть, що то вже на него найшла така манколія, через се що не був жонатий і не любив жінок. А що Іван Солтис був найліпшим стрільцем в селї, то старий пан дуже єго любив і брав єго завсе з собою на всі полюваня.

Замолоду мешкав Іван в дворі, чистив паньску зброю, здирав скіри з забитої звірини, оправляв роги і отримував лад в зброївни. В ночи все, чи літо чи зима спав на медвежій скірі перед дверима паньского покою. Любив дуже свого пана, а ще більше мисливство. І тому мабуть він ніколи не старав ся використати ту паньску прихильність для себе в той спосіб, щоби так як другі обкрадати пана в живі очи і складати гроші на лиху годину. Нераз аж сам пан довував ся тому і хвалив ся перед сусідною шляхтою, що ніхто з них не має вірнійшого пса, як єго Іван.

І се аж було дивно, що старий пан дбав про Івана більше як він сам. Сам купував єму чоботи і одежу і складав в шклянку червінці, які єму давав до переховання Іван з тих дарунків, що дістава від паньских гостий. Іван так як єго пан не любив гроший і не дбав про них.

Але коли старий пан таки добре постарів ся і ревматизм, котрий докучав єму до тепер лиш в лівій нозі, перенїс ся і на праву і треба було занехати давні мисливські виправи, стало їм обом дуже нудно. І старому, панови стало мабуть жаль, що Іван так коло него змарнував свое житє. Бо Іван хоч єму вже минуло сорок літ, він все ще не женив ся. І хоч перше за молодших літ пан дуже перестерігав Івана перед „бабою" і не позволяв женити ся, то тепер коли Іван перенявшись засадами свого пана ані в голову собі не брав, щоби женити ся, рішив ся пан єго конче оженити. Кілько не навідмаувував ся Іван, кілько не напросив ся і до ніг падав старому, нічо не помогло.

— Мусиш женити ся, — рішив старий пан. — Не хочу, щоби на старі літа прийшло на тебе таке, як тепер на мене. Я вже відай не довго потягну, а по моїй смерти наженуть тебе з двора, і навіть не буде кому допильнувати мого гробу. —

І сам вибрав для него найкращу дівчину в селї, справив весіле, побудував на Великім Чертежи хату і сказав: — Ту живи і пильнуй ліса. А по моїй смерти Великий Чертіж буде твій. —

Іван довго не міг призвичаїти ся до нового житя, але коло молодої гарної жінки почав поволи забувати на давні, як він казав, ліпші часи.

Социялістичний Провідник.
Домініяльний Екзекутивний Комітет Социялістичної Партиї Канади..
Адрес секретаря: D. G McKenzie, Box 1688, Vancouver, B C

Центральний Заряд Федерациї У. С. Д.
Головний секретар Федерациї т. М. С. Фербей, Hillcrest Alta. Фінансовий секретар т. Йосиф Сенюк 443 Kinistino ave. Edmonton Alta. Касиєр т. Іван Гумен, Edmonton. Відпоручні члени Центрального Заряду: т. В. Скоренко Box. 79, Coleman Alta, т. Н. Д. Ткачук Canmore Alta, т. Г. Топольніцкий Edmonton, т. С. Фодчук Edmonton.

Відділ Ф. У. С. Д. в Едмонтоні Адрес секр. фін. А. Дудар, Box 902, Edmonton, Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Ванкувер. Адрес фін. секр. Г. Боронко Box [illegible] Vancouver, B C

Відділ Ф. У. С. Д. в Гілкрест. Адрес секр. фін. М. С. Фербей, Hillcrest Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Нанаймо. Адрес секр. фін. М. Фербей Box 850, Nanaimo, B. C.

Відділ Ф. У. С. Д. в Ліли Адрес секр. фін. П. Пантелюк, Box 44, Lille, Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Ланук адрес: П. Тересько Lanuke, Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Ледбрідж Адрес секр. Ванюстек Box 552. Lethdridge Alta.

—Відділ Ф. У. С. Д. в Колман Адрес Box 79. Coleman Alta.

Відділ Ф. У. С. Д. в Кардіф Адрес секр. фін. С. Грицій Cardiff, Alta.

Від. Ф. У.С. Д. в Кенмор Адр. Box 274. Canmore. Alta Н. Д. Ткачук. Секр.

ОДИНОКА РУСКА ТОРГОВЛЯ МІШАНИХ ТОВАРІВ М. КУЦІНСЬКОГО
532 Kinistino Ave. EDMONTON
ДОБРІ ТОВАРИ СКОРА ОБСЛУГА І НАЙНИЗШІ ЦІНИ. ЯК НЕ ВІРИТЕ ТО ПРИЙДІТЬ І ПЕРЕКОНАЙТЕСЬ

SHORT, CROSS BIGGAR&COWAN,
Вп. П. П. Шорт, К. С.; Гоп. С. В. Крос; О. М. Біггар; Гектор Кован адвокати, соліцітори і нотарі поручають свою Канцелярію в будинку Merchant Bank. Виробляють грошеві пожички.

ЧИТАЙТЕ СОЦИЯЛІСТИЧНІ ЧАСОПИСИ

ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ орган української социял-демократиї в Галичині
Виходить що тижня. Передплата 2 дол. на рік Адреса: Земля і Воля ул. Собіского ч. 3 Lemberg, Austria

WESTERN CLARION Виходить що тижня. Предплата $1 річно. Адрес: Western Clarion 165 Hastings St Vancouver B. C.

Logans Employment Agency Ltd. 648 Firsth Str. Edmonton
Ми можемо Вам дати ліпше занятє чим інше бюро в місті.

ПОЖИЧКА ГРОШИЙ На фарми і міскі реальности
BOYLE PARLEE CO АДВОКАТИ НОТАРІ Gariepy Block EDMONTON ALTA Phone 1135

The Edmonton House Furnishing Co.
442 Jasper ave. East. Ми маємо штор з убранем, черевиками, Ріжного рода меблі в нім можна дістати за найтанішу ціну, за що ми вам ручимо. Також меблі можна дістати на кредит. Говоримо по руски.
Ріжного рода jewellra.

ДРУКАРНЯ „НОВОЇ ГРОМАДИ"
Приймає всякі роботи в обсягу друкарства в українській, польскій, англійскій і німецкій мові. Посідаючи три друкарскі машини гонені двома електричними моторами є наша друкарня в можности виконати всякі поручені єї роботи точно, скоро і по умірkованих цінах.
Адрес: NOWA HROMADA 443 KINISTINO AVE. EDMONTON, ALTA PHONE 4613

РЕДАКЦІЯ ЗА ОГОЛОШЕННЯ НЕ ВІДПОВІДАЄ

ПОЗІР! ПОЗІР!
Поручаю ласкавій увазі нашої публики свою знаменниту торговлю мішаних товарів.
У мене можна дістати смачні і тані обіди.
Для приїзджих вигідний і спокійний нічліг!
Хто хоче купити або продати корисно землю або лоти, служу доброю радою даю совістні інформациї Не забудьте при нагоді скориститати!
W. FERBY 1134 K'NISTNO EDMONTON ALBERTA

ШИРІТЬ НОВУ ГРОМАДУ! ПЕРЕДАВАЙТЕ ЇЇ З РУК ДО РУК ВІД ХАТИ ДО ХАТИ! ТОВАРИШІ ВІД ВАС ЗАЛЕЖИТЬ, ЩОБИ ОНА НА ДРУГИЙ РІК СТАЛА ДНЕВНИКОМ!

ALBERTA REAL ESTATE CO. EDMONTON ALBERTA
Чи Ви чули про Едмонтон? думаємо, що чули таї про гроші, як люди заробляють на лотах. Се не жарт а правда от Вам оден виняток покажемо. Лота була куплена послідної осени за $6.000 а тепер продана за $15.000, то файний заробок правда? А що Ви робите, годі Ви чекати далі. Чи возьметеся і Ви, щоби гроші робили гроші? А се дуже легко можна кождому зробити, як хто купить лоту в Едмонтоні. Едмонтон буде одним, з найбільших міст в Канаді, се вже певне, бо зелізні колеї сами потрафять збудувати великий Едмонтон, а вугле, в тартаки в Пекінг Гавзи і другі фабрики, отож видите що будучність запевнена Едмонтонови. Ми маємо ще кілька лотів дуже таних бо лиш $150 за оден, всего $50 готівкою а решта по $25 що три місяці, 8% процент на рік то скоріт вже підуть в гору. Сі лоти 33X147·5 пів милї від міста і G. T. P. R. ярдів і шапів так звані Rosslyn.
Отож хто хоче купити лоти або хату де небудь в Едмонтоні або фарму то зверніть ся до нас а ми з охотою послужимо, так само ті що мають на продаж просимо подати опис і ціну з виплатом докладно. Пишіть і гроші посилайте на адресу.
ALBERTA REAL ESTATE CO. 536. KINISTINO AVE. EDMONTON ALTA

Jackson Bros.
Досьвідчені годинникарі і ювілери.
Мають на складі найліпші годинники, золоті перстені, хрести і хрестики.
Виробляють позволення на женитьбу!
303, Jasper Ave, Edmonton, Alta.

Як хочете доброго пива, вина або горівки, то звертайтесь до Capital Wine&Spirit Co. Lim. 127. Jasper ave. Phone 1250 Edmonton W.O.Viggar, manager

Роботи!
Як хочете доброї роботи і доброї плати, то звертайтесь до Capital Employment Office 894 Перша улиця Едмонтон.

Карло Кавцкий.

Від Ремесла до Капіталізму.

(Продовжене.)

Але вертаймо до купца, котрого ми лишили в пошукуванях за робітниками. Властителї дрібних промислових заводів ані їх родини не давали ся ужити до такої роботи. Купці мусїли оглянути ся за такими робітниками, що не посідали жадних средств продукциї, котрі не посідали нічо більше крім своєї робочої сили, так, що они мусїли єї продавати, щоби не вмерти з голоду. Як ми бачили, то розвій продукциї товарів і приватної власности поволи приносив щораз більше людий позбавлених власности. Їх було в початках впрочім не дуже богато, а і ті по найбільшій части, о скілько не належали до кружка родини малого підприємства, були або не здібні до праці, каліки, інваліди, старці, або люди не хотячі працювати, нероби і волоцюги. Число робітників позбавлених власности і готових себе продати, було дуже мале.

Однак як раз в той час, коли було велике запотребоване на робітників позбавлених власности, ласкаве провидїнє зробило, що до него належало, і запорядило, щоби величезне число робітників зістало вивласнених і викинених на улицю, де би їх легко могли вилапувати богаті купцї. Се було також наслідком розвою продукциї товарів. Розширене ринків міскої індустриї мало вплив на рільництво. В містах що раз зростало запотребоване на артикули живности, сирі материяли, вовну, лен і т. п., в наслідок чого рільнича продукция ставала що раз більше продукцією товарів, продукцією для продажи.

Селянин дістав в свої руки гроші, але се спричинило єго руїну, бо се збудило завидть у его визискувачів, великих земельних дуків. Так довго як надвишка єго доходів складала ся виключно з натуральних продуктів, так довго они не забирали від него більше, як потребували на свою власну консумцию. Але тепер з грішми могли завсігди зробити ужиток і чим більше їх було тим ліпше. Чим більше зростав торговельний ринок для селянина і чим більше він діставав гроший за свої продукти, тим більше єго скубали феодальні пани і що раз підвисшали такси і належитости. Ба що більше, они уже навіть не задоволяли ся надвишкою, котра селянинови лишала ся по потрученю коштів єго утриманя, але почали уже обкроювати і се що єму було потрібне до житя. Не дивно отже, що між селянами запанувала розпука, і що коли всї їх змаганя щоби оперти ся сій самоволи кождовладців зістали здавлені в Хлопських Війнах, тоді многі з них покидали дім і господарку і утїкали до міст.

Крім того заходила часто еще одна обставина, по містах розвинула ся велика індустриальна продукция в наслідок розширеня ринків збуту, розвинула ся також потреба рільничої продукциї на велику скалю. То що робили купці по містах, робили земельні дуки по селах. Земельний дук, котрий до того часу був по більшій части лиш „хліборобом" на велику скалю, пробував розширити свої посїлости, а маючи спосіб запрячи селянина до себе на даремну службу, він не відчував браку робітників. Продукция вовни, або дерева, випасова господарка або лісництво вимагали далеко меньше робітників як рільництво. Коли земельні дуки ограничуючи управу ріллі почали більше займати ся випасовою і лісовою господаркою, рільничих робітників стало за богато.

Але тепер земельним дукам треба було більше землі як мали дотепер, а єю могли дістати тілько на кошт своїх мужиків. І они, коли хтіли розширити свої посїлости, мусїли зганяти мужиків з їх власних ґрунтів. А робили се без жадних скрупулів. Почало ся викидане мужиків з ґрунту, яке тревало на велику скалю аж до яких століть тому назад. Підчас коли купці збогачували ся рабуючи кольоніяльні краї, аристократия і дідичі складали маєтки визискуючи своїх власних підданих. А притім феодальні пани так само як капіталісти не вагали ся уживати ошуки, насильства і рабунку, як їм се було потрібним до осягненя цїли. Історія подає нам дуже богато цікавих способів „ощаджуваня".

Щож мали тепер робити громади рільників позбавлених власности, коли удало ся їм утечи перед таксами і драчками або коли насильно зістали викинені зі своєї хати і господарства? Они вже не були більше в стані продукувати щось для себе самих, бо не мали більше средств продукциї, котрі від них насильно відібрано. Щож они робили? Коли вже не були більше в стані вивозити на продаж своїх продуктів, не лишало ся їм нічо більше як іти на торг і продавати там одиноку вартісну річ, яка їм еще лишила ся, то є продавати свою робочу силу, на довший або коротший час, себто винаймати свої услуги за винагородженем. Декотрі з них наймали ся як рільничі робітники, навіть дуже часто у тих самих панів, що повиганяли їх з їх власних хат. Другі затягали ся до війска і брали участь в рабункових виправах тих панів, що їх самих зруйнували. Иньші падали на дно житя, жили з жебраннини і злочину. Але богато з них, і то чи не найлїпші з всїх, пішли шукати заняття до промислових закладів.

(Дальше буде.)

ПЕРЕДПЛАТА виносить для Канади і Злучених Держав: На цілий рік 2 доляри. На пів року: 1 долар. Для Европи: В Австриї: 10 корон. В Росиї: 5 рублів. В Німеччині: 10 марок. ПИШІТЬ НА АДРЕС: Nowa Hromada EDMONTON ALTA. KINISTINO Ave. 443.

НОВА ГРОМАДА

NEW SOCIETY

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРҐАН ФЕДЕРАЦИЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦИЯЛ-ДЕМОКРАТИЇ В АМЕРИЦІ
ВИХОДИТЬ ЩО ТИЖНЯ В ЕДМОНТОНІ КАНАДА

НОВА ГРОМАДА Центральний орґан Федерациї української Социял-демократиї виходить що тижня в Едмонтонї під контролею Центрального Заряду Федерациї.
Редактор Роман Кремар.
Адрес: NOWA HROMADA EDMONTON ALTA KINISTINO AVE. 443 SUBSCRIPTION: $ 2 PER YEAR Phone 4613

РІК I. Ч. 14. 26. МАЯ, 1911 EDMONTON MAY 26, 1911 VOL. I. No. 14.

ЯК ВИЗИСКУЄ СЯ РОБІТНИКІВ?

Щоби побачити якого визиску доконує ся на робітниках кождого дня, вистарчить придивити ся на „бізнес" який робить так звана Standard Oil Co. Статистика виказує, що в сій компанії працює 12.000 робітників, котрі заробляють для компанії на чисто 84 мілїонів долярів річно. То значить, що кождий робітник заробляє річно для сеї компанії чистих 7.000 долярів. Ту пораховано тільки чистий дохід вже по потрученю всїх коштів, платні робітникам, і великих сум, уживаних на підкупство по ріжних законодатних тілах. І. Д. Рокефелер, котрий має пятьдесять оден процент шеірів сеї компанії, дістав отже з того сам один поверх 48.000,000 долярів чистого доходу в однім році. Чи він вертів шахти, помпував нафту, чистив єї або розвозив на продаж? Ні! Він нічого з того всего не робив. Він недавно ствердив в суді під присягою, що за послідних десять літ не був навіть ані разу в своїм бюрі (офісі).

Чи ж робітники настілько дурні, щоби вірити в се, що єму зі всїм справедливо належить ся тих 42.000,000 долярів, котрі сотворила ваша праця? Вся робота, яку робив І. Д. Рокефелер в своїм житю було проваджене бізнесових хвиґ. А щоби забезпечити себе перед конкуренцию, він пізнійше зорганізував трест, щоби без клопоту мочи визискувати цілий нарід.

Я не виную ту Рокефелера, але виную той нарід, котрий позволяє, щоби істнував такий систем, який позволяє на такий рабунок. Колиб Рокефелер не був поскручував голов своїм конкурентам, то вони би були єму єго скрутили. Социялісти не ведуть борби против поодиноких людий, социялісти борють ся з системом! При теперішнім системі не лишає ся більше нічо робити, як лиш хапай, що можеш дбай лиш про себе а про решту, най чорт дбає: Чи така система людська, згідна з християнським духом любови?

А. Карнеґі загарбав при тій системі за трицять літ з праці своїх тисячів робітників поверх 400,000,000 долярів (чотириста мілїонів долярів)! А робив се в той спосіб, що платив робітникам лиш одну осьму часть з того, що они своєю працею витворювали, а сім осьмих частий ховав для себе.

Сталевий трест затрудняє 125.000 робітників і дає 125,000,000 долярів дивіденди (доходів.) То значить що кождого робітника обрабовує на 1000 долярів річно. Чи треба еще більше примірів, що теперішна господарка і система не є нічим иньшим як узаконненим рабунком?

В. Ф. Райс.

НОВЕ НАСИЛЬСТВО.

Новий ґвалт поповнено в Злучених Державах в імени ладу і закону. Громадка приватних детективів зипали на Мекнамару, головного секретаря юнії робітників при мостах та будівельним желізі, і його брата у Індіянаполіс, Інд., закували їх в кайдани вивезли в таїній автомобілем поза границї стейту та затаскали до Лос Анджелес, Кал. і замкнули їх там під страшним закидом, що вони злобно висадили у воздух динамітом 19 людий, а головно редакцию Los Angeles Times, і в сей спосіб спричинили смерть многих людий. Будинок Таймса зруйнований був минувшої осени через експльозию ґазу, а не динаміту. Ґаз чути було в нїм на кілька днів перед експльозиєю. Сила вибуху була в гору, підчас коли динаміт бє в долину. Огонь відразу огорнув цілий будинок підчас коли динаміт не палить. Сусідні доми остали не ушкоджені, підчас коли динаміт так сильно потрясає воздух, що шиби тріскають навкруги. Нема абсолютно нічого, що звязувало-б Мекнамарів з експльозією в Лос Анджелес. Вони не були тоді в Каліфорнії. Однакож Мекнамара став солию в оці американським капіталістам. Він збудував сильну робітничу юнію. Його юнія провадила до розпуки желізний трест. Тепер хочуть його спратати зі сьвіта, як колись старали ся спратати Моєра, Гейвуда, і Петібона. Та є і мала ріжниця. Процес Гейвуда був поличником капіталістам. Отже до процесу Мекнамари приготовили ся лучше. Через кілька місяців затягали на него сітки і Мекнамарі тепер справді тяжко буде з них вимотати ся. Крім Мекнамарів арештовано еще около 30. юнійних робітників. Капіталістичні опирі хочуть післати найлучші юнійні сили на соромну смерть на шибеници в надії, що в сей спосіб знищуть робітничі організациї. Та чи американська робітнича кляса на те дозволить?

ЗВІТ З II ЗЇЗДУ Ф. У. С. Д. В ЕДМОНТОНІ

з дня 2 — 5 мая 1911.

(Продовжене.)

В справі тов. Українська Заграничиа Ліґа.

Стверджено з протоколів минувшого Зїзду, що тамтого року Статут товариства не зістав скінчений, як також, що минувший Зїзд дав товариству назву „Українська Заграничиа Ліґа" і що лиш поодинокі Відділи товариства могли називатись ім. Січинського, Копка чи інакше. О сім сьвідчить рівнож сей факт, що минувшого Зїзду іменовано Січинського першим почетним членом товариства.

Минувший Зїзд препоручив був скінчене і остаточне оброблене Статута товариства т. Кремарови, Т. Кремар докінчив статут еще в падолисті минувшого року, але що тоді як раз повстало непорозуміне що до назви товариства а опісля появилось навіть в Робочім Народі статї, будьтоби т. Кремар перехрестив товариство з ім. Січинського на У. З. Л., уважав т. Кремар за найвідповіднійше зждати з цілою справою аж до слідуючого Зїзду, тим більше, що в протоколі була виразно записана

Р. Кремар.

Галицкі оповіданя.

2. РАВВШІЦ.

Хата Солтисів стояла далеко від села В. під самим лісом. Старий Солтис, Іван, був панським стрільцем і ще старий пан подарував єму був пів ґрунту, так званий Великий Чертіж під самим лісом.

Старий пан був добрим чоловіком, згадували про него добрим словом всї старі люде в селі. Правда, що вже був острий, то острий. Але любив рехт! Ще довго по тім як цїсар подарував панщину, люди не хотіли слухати цїсарских комісарів і як зайшла між ким яка сварня чи колотнеча, то ішли судити ся до двора. І хоч старий пан судив так як бувало за панщини і не одному присудив і пятьдесять буків, то засуджений радо приймав ся кари, хоч не мусів. Бо хто витримав кару і потім пішов до пана подякувати за суд і сказав щиро, що вирок був справедливий, той діставав дуката в золоті разом з упімненем, щоби на другий раз добре справував ся, бо інакше дістане сто буків.

І через се був в селі лад і спокій бо і пан і люди любили рехт.

Старий пан був завзятим мисливцем і як божий рік не робив нічо більше, лиш полював. Люди говорили собі навіть, що то вже на него найшла така манколія, через се що не був жонатий і не любив жінок. А що Іван Солтис був найліпшим стрільцем в селі, то старий пан дуже єго любив і брав єго завсе з собою на всі польованя.

Замолоду мешкав Іван в дворі, чистив панську зброю, здирав скіри з забитої звірини, оправляв роги і отримував лад в зброївни. В ночи все, чи літо чи зима спав на медвежій скірі перед дверима панського покою. Любив дуже свого пана, а ще більше мисливство. І тому мабуть він нїколи не старав ся використати ту панську прихильність для себе в той спосіб, щоби так як другі обкрадати пана в живі очи і складати гроші на лиху годину. Нераз аж сам пан дивував ся тому і хвалив ся перед сусідною шляхтою, що ніхто з них не має вірнійшого пса, як єго Іван.

І се аж було дивно, що старий пан дбав про Івана більше як він сам. Сам купував єму чоботи і одежу і складав в шклянну червінцї, які єму давав до переховання Іван з тих дарунків, що діставав від панських гостий. Іван так як єго пан не любив гроший і не дбав про них.

Але коли старий пан таки добре постарів ся і ревматизм, котрий докучав єму до тепер лиш в лівій нозі, переніс ся і на праву і треба було занехати давні мисливські виправи, стало їм обом дуже нудно. І старому панови стало мабуть жаль, що Іван так коло него змарнував своє житє. Бо Іван хоч єму вже минуло сорок літ, він все ще не женив ся. І хоч перше за молодших літ пан дуже перестерігав Івана перед „бабою" і не позволяв женити ся, то тепер коли Іван перенявшись засадами свого пана ані в голову собі не брав, щоби женити ся, рішив ся пан єго конче оженити. Кілько но навідказував ся Іван, кілько не напросив ся і до ніг падав старому, нічо не помогло.

— Мусиш женити ся — рішив старий пан. — Не хочу, щоби на старі літа прийшло на тебе таке, як тепер на мене. Я вже відай не довго потягну, а по моїй смерти поженуть тебе з двора, і навіть не буде кому допильнувати мого гробу. —

І сам вибрав для него найкращу дівчину в селі, справив весілє, побудував на Великім Чертежи хату і сказав: — Ту жий і пильнуй ліса. А по моїй смерти Великий Чертіж буде твій.—

Іван довго не міг привикнути до нового житя, але коло молодої гарної жінки почав поволи забувати на давні, як він казав, ліпші часи.